

Kié a felelősség?

Ratkovics Péter

A nyomdai megrendelők, legyenek bár kiadók, különböző kisebb-nagyobb vállalkozások marketingesei vagy kreatív designstúdiók, valamint az őket kiszolgáló nyomdák még ma is abban látják a termék legyártása utáni viták elkerülésének biztosítékát, hogy a megrendelő által leadott PDF-eredeti érinthetetlen. Valóban annak kell lennie?

A válasz egyértelműen: NEM! ... és ez így is van jól, hiszen a számítógép képernyőjén megjelenő információ sokszor köszönő viszonyban sincs azzal a termékkel, melyet úgy állítunk elő, hogy az eredeti PDF-et változatlan formában „beledobjuk” a nyomdai feldolgozás – raszterizálás, levilágítás, nyomás, utófeldolgozás (felületkezelés!) – folyamatába. A tévhit, mely szerint a változatlan PDF valamiféle biztosítékot jelent, a számítógépes prepress és az ofsetnyomtatás standardizálódásával, főként az akcicens nyomtatványok piacán alakult ki – de például az egyéb

nyomtatási technológiákat (pl. flexó-, szita-) aktívan használó szegmensekben, mint pl. a csomagolóipar, soha szóba sem került. A valódi kérdés, hogy a megrendelő azt a terméket kapja-e meg, amit várt, nem kezelhető le ilyen egyszerűen.

Fogalmazzuk meg a célt: *a megrendelő az általa meghatározott tartalmat az ugyancsak általa meghatározott nyomathordozón és az általa elvárt színekben szeretné viszontlátni a nyomdatermék kézhezvételekor.*

Vegyük sorba ezeket az elvárásokat, mi módon teljesíthetőek. A tartalmi rész a legegyszerűbb, hiszen ez valóban ellenőrizhető az eredeti PDF alapján. A kívánt nyomathordozó azonban meghatározza a nyomtatási technológiát, melynek technológiai jellegzetességei megkövetelik a grafikusok által megálmodott digitális anyag módosítását, valamint a nyomathordozó felülete, alapszíne, felhasználási területe és festékfelvevő képessége döntő szerepet játszanak a termék színének megjelenésében. Mindezek miatt a nyom-

dai előkészítés folyamata nem tekinthető olyan egy lépéses folyamatnak, melynél a megrendelő és az általa megbízott grafikus gyártható nyomdai anyagot, eredeti PDF-et tudna szolgáltatni a nyomdának!

A prepress második fázisa, a gyártás-előkészítési prepress különösen nagy jelentőséggel bír pl. a flexónyomatásnál, de fontos szerepet játszik a sokkal inkább standardizált ofset- és digitális gyártásban is. Kiváló segédeszköze pl. az Esko családjába tartozó Enfocus PitStop szoftverre, mely megfelelően kialakított (akár nyomdánként és technológiánként változó) profilok alapján jelzi a bejövő anyag hibáit, figyelmeztet a kritikus tényezőkre, és emellett sok egyértelműen beazonosítható és standardizálható műveletet automatikusan el is végez, vagy interaktív beavatkozásra nyújt lehetőséget. Amennyiben komolyabb átalakításokat kell végezni a kapott PDF vagy akár más formátumú állományon, a gyártás-előkészítésben szükség lehet professzionális PDF editor használatára pl. az Esko termékcsaládba tartozó ArtPro vagy PackEdge szoftverekre vagy az ugyancsak ebbe a termékpalettába tartozó DeskPack modulokra, melyek az általánosan elterjedt Adobe Illustrator és PhotoShop funkcióit egészítik ki. Ezek a szoftverek nem a kreatív grafikai megoldásokra, hanem a gyártás-előkészítési igényekre kihegyezett termékek, rendkívül hatékonyan kezelik pl. az alátöltést, a grafikai/nyomdai jelek elhelyezését, a nyomdai kilövés optimalizálását, a szíkonverziókat stb. A gyártás-előkészítés során elvégzendő műveletek persze – ismét csak nyomda-, sőt akár nyomógép-specifikusan – automatizált prepress folyamatba is illeszthetők, ami drasztikusan növeli ezen műveletek hatékonyságát és biztonságát!

Ha a gyártás-előkészítés folyamatában hozzányúltunk a kapott PDF-állományhoz, akkor bármilyen pontosan definiált és ellenőrzött is legyen a nyomdai kivitelező rendszere, a gyártás előtt célszerű jóváhagyást kérni a megrendelőtől. Ennek klasszikus formája a proof vagy próbanyomat, de ma már messzemenőig támogatottak azok a webes alapú jóváhagyási rendszerek, melyekkel mind a próbanyomat-készítés költsége és ideje, mind pedig ennek elküldése és jóváhagyása megtakarítható. Ilyen rendszer például az Esko WebCentere, mely nemcsak az előzőekben említett szoftvermegoldásokhoz kapcsolódik szervesen, hanem bármely grafikai szoftver által létrehozott grafikai, ill. PDF-állományt ké-

pes kezelni, sőt kapcsolódhat a kereskedelmi és gyártási tevékenységet összefogó vállalatirányítási rendszerhez is. Segítségével automatikus értesítésekkel, online módon kommunikálhat a megrendelő és a gyártó, ugyanazt az anyagot látva, közvetlenül kommentezve stb., miközben a rendszer folyamatosan követi és adminisztrálja a változásokat, verziókat – így tökéletesen visszakereshetővé teszi az adott termék előkészítésének minden fázisát. Ilyen jellegű rendszer használata esetén a megrendelőt nem terheljük túl, csak a saját biztonságát szolgáló, minimális beavatkozást és „rábólintást” várjuk el, míg a nyomda is kellő biztonsággal kezdhet neki a gyártásnak.

A versenyképes gyártás egyben a túlélés alapfeltétele, hogy ne reklamációkkal kelljen foglalkozni – ennek pedig nem a megrendelő által leadott anyag érinthetlensége a kulcsa, hanem a megfelelően kialakított gyártás-előkészítési prepress folyamatok és az ezekhez kapcsolódó hatékony és egyszerű ügyfél-kommunikáció.